

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közéleti tár (város-
háza, földszint 7. sz. ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállal-
ati iroda. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírde-
lések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Csóka Sámuel tanácsnok szabályrendelet tervezete.

Tekintetes Tanács!

Az 1890. évi I. t. c. 25. §-a az állami egyenes adót nem fizetők utadókteleztésének mikénti lerovásáról intézkedik; nevezetesen minden állami egyenes adót nem fizető, 18 évet már betöltött, de 60 évet még el nem ért férfi, köteles utadó tartozása fejében három kézi napszámot leszoigálni, természetben vagy egyenértékű váltásösszeg lefizetése által; mely kötelezettség kiterjed az 1883. évi X. t. c.-ben keresetadó alól mentesített napszámokra is.

A kötelezettek összeírásáról és kötelezettségük lerovásának mikénti ellenőrzéséről a törvény szabályrendelet alkotására hívja fel a Törvényhatóságokat, de felhívta Debreczen sz. kir. város törvényhatóságát a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur is 1894. évi augusztus hó 17-én kelt 61,126., szeptember 29-én kelt 65,290., 1895. évi január hó 18-án kelt 1647., március 29-én kelt ad 1647., május 13-án kelt 29,494., szeptember 26-án kelt ad 26,152., november 17-én kelt ad 26,152., 1896. évi május 12-én kelt 33,568. számú sürgető rendeleteivel is. E rendeletekre csak a kocsisárról és lovaglászról szóló szabályrendelet készült el; a törvény 25. §-ára vonatkozó szabályrendelet is felterjesztetett a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur elé, jóváhagyás végett, de a tervezet pótlás végett visszaküldetett a törvényhatósághoz, azóta a szabályrendelet csak tervezetnek maradt.

Törvényhatóságunk ily szabályrendeletet még ez ideig nem alkotott. Szabályrendelet hiányában törvényhatóságunk, régebbi idő óta kifejődött szokás alapján, az állami egyenes adót nem fizetőknek utadóval való megrovását mellőzi, így mintegy 10—12,000 napszamos, általában állami egyenes adót nem fizető utadókteleves nem rovatik meg utadóval.

Az 1886. évi XXII. t. c. 16. §-a a vitás községi illetőség megállapításáról intézkedik; nevezetesen akinek községi illetősége meg nem állapítható, saját személyére nézve azon község kötelekébe utaltatik: a) melyben adót fizet. . . stb.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1702—1907. számú ítélete pedig kimondotta, hogy „a község bárkit, bármi címen mentesít a községi közszolgáltatások alól, úgy tekintetik, mintha az a közterhekhez hozzájárult volna”.

Az 1890. évi I. t. c. 25. §-a alapján megrovandó utadókteleseket a törvényhatóság hallgatlag mentesíti; a törvényhatóságú utadó is községi közterhet képez, az ilyen utadókteleseket is, jelesül a napszámokat egyetlen közszolgáltatás alól mentesíti, mivel egyéb közterhet alól törvény mentesíti.

Most előáll azon eset, hogy minden egyes előforduló vitás illetőség, az 1886. évi XXII. t. c. 16. §-a és a közigazgatási bíróság 1702—1907. számú ítélete alapján a város terhére utaltatik.

Ily felmerült egyes esetekből a jelenben, szüksége mutatkozik egy ertelmű szabályrendelet javaslatba hozatalának, mely az állami egyenes adót nem fizetők ily hallgatlagos utadó mentességét megszünteti, illetve az 1890. évi I. t. c. 25. §-a alapján utadó kötelezettségét

szabályrendeleti uton megállapítja, oly módon, hogy ennek kezelése, nyilvántartása, a kötelezettség teljesítésének ellenőrzése törvényhatóságunk közigazgatási szerveit tulságos mértékben ne venné igénybe.

A szabályrendelet gyakorlati oldalát véve tekintetbe, mint helyhatóságunknak legmegfelelőbb, ide mellékelt szabályrendelettervezetet kívánom javaslathoz hozni, — alábbi indokaim kapcsán.

Az 1890. évi I. t. c. 25. §-a az állami egyenes adót nem fizetők utadó köteleztéséről olyképen intézkedik, hogy köteleztésük teljesíthetőségéig vagyonlag — természetben leszoigálás vagy egyenértékű váltásösszeg lefizetése által — az adóktelesek tetszésére bizza.

Tekintettel azonban városunk nagy kiterjedésére és tagoltságára és hogy az ily adóktelesek épen a külterületen laknak legnagyobb számmal, ezeknek nyilvántartása, köteleztésük természetben lerovásának ellenőrzésére oly hivatali apparátus lenne szükséges, mely vagy a város közigazgatási és rendezési szerveit venné tulságosan igénybe, vagy épen új hivatali állások létesítésének szükségét vonná maga után.

Ezek elkerülése végett gyakorlati, de méltányossági szempontból is legcélszerűbbnek mutatkozik e tervezet. Gyakorlati szempontból legcélszerűbb, mert tervezet szerint az adógyosztály hatáskörébe tartoznék ennek kezelése is, hol pedig az állami egyenes adót nem fizetők is főkönyvileg tartatnak nyilván. Célszerű a tervezet méltányossági szempontból, mert: az idézett törvényszakasz szerint: „minden 18 évet betöltött, de 60 évet még el nem ért férfi utadó tartozása fejében 3 kézi napszámot köteles természetben leszoigálni”; most vegyük azon nagyon is sokszor előforduló esetet, hogy egy-egy családban 3—4 ilyen utadó köteles van, kinek mindenike törvény értelmében 3—3 kézi napszám leszoigálásra köteleztetik, e napszámok mindenikét, mit közszolgálat fejében egy ilyen család leszoigál, minimaliter 2 koronával vegyük, 18—24 korona tényleges napszámárnak felel meg; de csak vegyük azon esetet, hogy a napszamos-családban egy utadó köteles van, 3 természetben kézi napszámmal megrovó, 6 korona napszámárnak felel meg, tehát tényleg ennnyivel rovatik meg a közszolgáltatás alól „mentesített” napszamos annyival, mint egy 60 korona állami egyenes adót fizető, sokkal lehetősebb adókteleves nem számítva, hogy nagy dolej idején 6—7 korona a napi napszám. Tehát nem-e sokkal méltányosabb a kézi napszámunk törvényben megállapított váltásárával megrovni az ily utadókteleseket?

Igaz, hogy a behajtás körül merülneknék fel nehézségek, amennyiben nem fundált jövedelemről lévén szó, talán erkölcsi kényszer volna az egyetlen garancia; de, tekintve, hogy a napszamosaink legnagyobb része ugynevezett majoros-napszamos, kiknek némi gazdaságuk is van, kicsinyben állattenyésztéssel foglalkoznak, így rajtuk az behajtható.

Az 1890. évi I. §-a a 24 évet már betöltött, de 60 évet még el nem ért férfi családfő utadó köteleztéséig írja körül. A törvény 18 életévet, mint a köteleztés kezdő idejét említi, de tekintve, hogy az ily napszamosok rendszeren csak nagykorúságuk elérté után telepednek le általában, aztán közbe jön hadköteleztésük is, célszerűségi

szempontból ezen életkor volt meghatározandó, mint kötelezettség kezdő időpontja.

A tervezet, férfi család fő kötelezettségét említi, ellenében a törvény rendelkezéseivel, hogy „minden 18 évet betöltött férfi” — a fentebbiek alapján e kitétel teljesen indokolt.

A tervezet 3. §-a szerint az állami egyenes adót nem fizetők utadó tartozása, a törvényben megállapított váltáság összeg maximumában, (3) három koronában volna megállapítandó, és pedig egyszerismindenkorra, mivel a törvény is ezt a maximumot állapítja meg.

A törvényben felsorolt mentességeket a helyi viszonyokhoz alkalmazva, a 4. §. némileg bővíti.

A kezelési eljárásra vonatkozólag a szabályrendelet tervezet teljesen a törvény és az ehhez csatolt utasítás alapján áll.

Ezek előrehocsátása mellett beterjesztem szabályrendelet tervezetemet, méltóztassék azt előterjesztésem kapcsán a szabizottság elé utalni, a Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés által letárgyaltatni és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur elé felterjeszteni.

Debreczen, 1910. évi február hó 25-én.

Csóka Sámuel,
tanácsnok.

Szabályrendelet tervezet.

Állami egyenes adót nem fizetők utadó tartozása tárgyában.

1. §.

Minden állami egyenes adót (földadó, házadó, keresetadó, nyilvános számadásra kötelezett vállalat és egyetek adója, bányaadó, tőkekamat és járadék adó) nem fizető, 24 évet már betöltött, de 60 évet még el nem ért férfi család fő, utadó tartozása fejeben az 1890. évi I. t. c. 25. §-ában körülírt három kézi napszámmal egyenértékű váltáságösszeget lefizetése köteleztetik.

E szakaszban körülírt kötelezettség az 1883. évi X. t. c. értelmében kereset adó mentességben részesített napszámokra és ugynevezett majoros napszámokra is kiterjed.

2. §.

Az 1. §-ban írt „férfi család fő, -nek tekintelik minden férfi, ki önálló kereseti foglalkozást űz és önálló háztartással bír.

3. §.

Az 1. §-ban jelzett három kézi napszámmal egyenértékű váltáságösszeget a Törvényhatóság egyszerismindenkorra (3) Három koronában állapítja meg.

4. §.

Ezen tartozás alól fel vannak mentve:

1. a királyi uralkodóház minden tagja és udvartartásuk, a királyi udvar, a külhatalmasságok követei, konzulátusai és ügyvivői;

2. a fegyveres erőhöz és csendőrséghez tartozó tényleges szolgálatban álló személyek, rendelkezési állapotba helyezett tisztek, potentialis rokkantak, pénzügyőrök, közelemek, vármegyei és városi hajduk, közbiztonsági közegek, fogházak őrői, feleskettett mezőőrök, erdővédekek, hivatásos tűzoltók, törvényhatósági utkaparók;

3. testi vagy lelki fogyatkozás miatt keresésképtelenek.

5. az országban tartózkodó idegenek, de csak azon évben, melyben az országban költöztek;

6. szegődött szolgák, kik szolgálatukat másnak adván rendelkező alá, azokra nevez szabadon nem rendelkeznek.

5. §.

Az adókötelezettek összeírását az adókötelezettek és tárgyak évenkénti összeírása alkalmával a rendes össze-

írásí lajstromban, az adóügyszóltály szakfőzegeivel eszközözi. Az összeírásí lajstrom alapján készíti el az adóügyszóltály az egyéni utadó kivételsí lajstromot és pedig a „B” kivételsí lajstrom helyett, a kezelési eljárásí egy-szerősítése szempontjából, csak az „A” mintájú kivételsí lajstromot, mely megfelelő számu íovattal bővíttetik.

6. §.

Egyebekben az utadó kezelése, nyilvántartása, könyvelése és behajtására vonatkozólag a törvény és a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter 21.802—1890. számu rendeletében lefektetett irányelvek a mértékadó.

7. §.

Az adóügyszóltály köteles a szabályrendelet alapján kivettelt és általa behajthatatlannak tapasztalt utadó tartozásokat évenként, az adóvet követő január havában kimutatni, e kimutatásokat, melyekhez a behajthatatlanság indokainak tüzetes kitüntetése mellett a nemleges zálogelési jegyzőkönyvek is csatolandók s a tényállásnak a rendőrfőkapitányság által történt megállapítása és igazolása után a városi Tanács útján a Közigazgatási bizottsághoz beterjeszteni.

Szabályrendelet javaslat.

Debreczen szab. kir. város területén az ócska ruhanemek és egyéb ócska cikkeken házról-házra járás mellett való összevásárlásról. (Az ószeres ipar gyakorlásáról.

1. Debreczen szab. kir. város területén az ócska holminknak házról-házra járás útján való összevásárlásához engedély szükséges. Az engedélyt a rendőrfőkapitányság adja ki.

2. Engedélyt csakis az az egyén nyerhet, aki kimutatja, hogy

a) magyar honos és debreczeni illetőségű;

b) életének 33-ik életévét már betöltötte;

c) ragályos vagy szembeütő, undorító betegségben nem szenved;

d) erkölcsileg kifogástalan és nyereségvágyból elkövetett büntelt vagy vétség miatt büntetve nem volt;

e) Debreczenben legalább egy év óta rendes bejelentett lakással bír.

Azon magyar honos egyének, akik ezen foglalkozást jelen szabályrendelet életbe léptetésekor, azon külföldi honos egyének pedig, akik a jelen szabályrendelet életbe léptetése előtt három éven át helyben már izek, kötelesek az engedélyt szintén megszerezni és a szabályrendelet határozmányait megtartani, azonban részókre az engedély kiadható, ha azt igazolják, hogy ezen szabályrendelet életbe léptetése megelőző 3 év alatt nyereségvágyból elkövetett büntelt vagy vétség miatt jogeros ítéllet el nem marasztaltattak.

3. Az engedélyt kérő öktek a főkapitányságnál folyamodványával egyedeileg arcképeknek két példányát bemutatni, az engedélyt nyert részére a főkapitányságnál sorszámmal ellátott igazolvány állítatik ki, melyhez arcképeknek egyik példánya, valamint ezen szabályzat egy példánya mellékeltek, az arképek másik példánya pedig nyilvántartás végett a főkapitányságnál visszatartatik. A rendőri igazolvány sorszámat a házáló azon időben, amidőn házál, feltűnő helyen, mellén tartozik viselni.

4. Köteles az engedélyes a rendőri igazolványt, mely kizárólag azon személyre érvényes, akinek nevére kiállítattott, mindig magánál hordani és a rendőri közeg kívánatára, vagy a vele összekötöttségben levő fél felszóltására előmutatni.

5. Házaloni csakis oly házakban és helyiségekben szabad, ahol az éltitva nincs és pedig május hó 1-től szeptember hó 15-ig reggeli 7 órától esti 6 óráig, szeptember hó 16-tól április hó 30-ig reggeli 8 órától délután 4 óráig. Vasárnap és ünnepepekokon, ugyszintén költöz-

ködés idején: május, augusztus és november hó 1. és 2. napján a házalás egyáltalában tilos.

6. Felhívás nélkül lakásba benyitni, vagy emeletre felmenni tilos.

7. Minden házaló egy kemény kötésű 48-ad alaku zsebkönyvet tartozik magával hordani, melynek rovataiba 6, vagy ha irni nem tud, az eladó vagy meghoztja mindazon ismeretlő jellel bíró, avagy alakja, anyagi vagy bármely más tulajdonságánál fogva feltűnőbb tárgyat (gépalaktrészek, rézüst, mozsár stb.) beírja, amely keresés esetén a megnevezés után könnyen felismerhető. Beírandó továbbá a vétel napja, a napszaka és a vétel helye.

8. Minden házaló egy teljesen jókarban levő zsákok vagy ruhát tartozik magával hordani, melybe az összevásárolt tárgyakat azonnal berakja és leköti. Köteles továbbá a zsákok, vagy batyut bekötnie hordani és annak tartalmát kívánatra bármely rendőri vagy közegészségi közegnek felmutatni.

9. A házaló kizárólag csak lakás vagy üzlethelyiségben (pálinka-méresek, korsárok és kávé-méresek kivételével) vásárolhat és az általa vásárolt tárgyakat csakis a hatóság által kijelölt helyen és időben adhatja el.

10. A hatóság által kijelölt helyen a házaló nemcsak eladni, hanem venni is jogosulva van, azonban a 7-ik pontban előadottakat e helyen is pontosan betartani köteles és ha magánosoktól vesz itt, azok nevét is tartozik bejegyezni, ha pedig házaló avagy igazolvánnyal ellátott árústól vásárol, az igazolvány száma jegyzendő be.

11. Az esetben, ha a házalónak a hatóság által kijelölt helyen elrusító egységisége iránt kétségei vannak, köteles az ez által demondotnak valódiságáról személyesen meggyőződni. Az elrusító helyen tartozik az itt életbeléptetett, vagy életbeléptetendő szabályokat pontosan betartani.

12. A házalónak tilva van a zsihárak sorából kizárt vagy kizárandó tárgyakat vásárolni.

13. A házalónak a házalási foglalkozás körén kívül eső adás-vevését és kölcsönüzleteket, de különösen bordély-üzleteket közvetíteni nem szabad.

14. Ha a házalónak bárhol oly tárgy kínálatot, amelyről tudja, hogy valamely büntetőrend cselekményéből származik, akkor ezen körülményről a házaló a legközelebbi rendőrközeget értesíteni tartozik. Ennek elmulasztása esetén, valamint akkor is, ha a házaló ellen bordély közvetítés beigazoltatnék, tőle a megfelelő büntetésen kívül, még a házalási engedély is elvonható.

Büntető határozmányok.

15. A jelen szabályrendelet ellen vétő kihágást követ el, amennyiben tette súlyosabb beszámítás alá nem esik: a rendőrség által az 1901. évi XX-ik t.-cikk 23. §-ában meghatározott célokra fordítandó és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén megfelelő elzárással büntetettik.

A elzárás büntetésének alkalmazásánál az 1879. évi XL. t.-cikk 22. §-a irányadó.

Debreczen, 1911 január 5.

Rostás,
rendőrfőkapitány.

Hegedüs Lóránt dr. előadása a közgazdasági élet törvényszerűségeiről.

A Gyáriparosok Országos Szövetségének debreceni fiókja mindig szorgalmat üdvösebbel üdvösebb meglepetésekkel Csütörtökön is egy különösképp megbecsülendő eszmének a megvalósításánál konstatálhattuk azt a szociálpolitikaig jelentős tevékenységet, melyet a Szövetség úttérítő fiókja kifejt.

A gyakorlati jogélet emberei számára ipari ismeretterjesztő előadások rendez, melynek célja az, hogy a közgazdasági élet, megszövevényesült és a jogtudomány szorosabb közeledésének útját egyengesse.

A fejlődő gazdasági viszonyok mélyrehatóbb ismeretének a jogszolgáltatásra gyakorolt jótékony hatása oly evidens, hogy a debreceni eme előadássorozatot, melyet ma Hegedüs Lóránt országos képviselő nyitott meg, csak a legnagyobb örömmel fogadhatjuk.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének debreceni fiókja délután hat órák az Iparkamara dísztermében nyitotta meg Hegedüs Lóránt dr. orsz. képviselő előadásával a bírák, ügyészek és ügyvédek részére rendezett ipari ismeretterjesztő előadásciklust.

Porubszky Jenő kir. tábla elnök megnyitójában az ipart mint állami fejlesztő és államfenntartó tényezőt aposztrofálta s ennek megismerését mint a jogfejlődés egyik garanciáját hangsúlyozta a gyakorlati jogtudomány képviselői előtt.

A megnyitó után Szántó Győző a Gyáriparosok Orsz. Szövetsége debreceni fiókjának elnöke üdvözölte a megjelenteket és indokolta az előadássorozat alappondolatát. Utalt a Berlinben már fennálló Recht und Wirtschaft egyesületre, melyet a jogszárvilág legelőkelőbbjei alapítottak, hogy a jogi kérdéseket az ipari és technikai élet szorosabb ismeretével oldhassanak meg. Hivatkozott a Porubszky Jenő tábla elnök elhatározása folytán keletkezett bírói tanulmányi kirándulások eredményeire, melyeket az ipartelepek közelebbi megismerése nyújtott. Majd felkérte Hegedüs Lóránt képviselőt, a Gy. O. Sz. igazgatóját előadása megtartására.

Az előadást főbb vonásokban a következőkben ismertetjük:

A jogász és közgazdász egy úton találkozhat: a törvényszerűségek iránti érzékben és a törvényszerűségek kutatásában. A jogszárvilág s vele együtt a tudomány maga is sokáig, egészen a legújabb időkig nem merte közelebbről vizsgálni alá néni a közgazdasági kérdések s jelenségek szövevényes komplexumát.

Csak a szociológia megjelenésével jött közelebb az emberi megismerés ezen kérdés-tömegekhez, amelyek a társadalom életének fötényezőjét teszik s csak Comte után s Spencerrel jött az a megállapítás, hogy a közgazdaság épen úgy mint maga a társadalom élete nem emberi szeszélyek s ötletek játékaiban eredménye, hanem mélyreható törvényszerűségek. S ime ez a természettudomány gondolkodásnak társadalmi térre való átvitele, az emberi viszonylatokban rejlő törvényszerűség az, amely a közgazdaság igazi működési terümené s mely egyszerű mind a jogász érdeklődő kutatásai elé tárn. Szép hasonlattal a közgazdasági életet, mint a társadalmi élet működési gerincét a csillagok életéhez hasonlított a tudós előadó, a gyár, bank, börze, mint közgazdasági konstellációk szintén oly kényszerűségek uralma alatt állanak, mint a csillagászati örök törvényei. Majd a szociológia atyamesterét Spencer idézte arra, hogy a természettudomány igazságot a törvényszerűsége miként érvényesül a társadalom s így a közgazdaság életében.

S hogy bepillantást tegyen a közgazdaságra, a társadalmi legitimitásból életműködésnek hatalmas erejű kényszerűségeibe, melyeknek megismerése a törvényeink ismerete a legfontosabb haladó eszköz, az adóhárítás problémájáról szólt, mint eklátás bizonyítékáról annak a viszonyoknak, mely a közgazdasági jogélet törvényei között van. Végezetül hangsúlyozta a közgazdasági élet behizonyított törvényszerűsége ismeretének nemzetmentő és nemzeterősítő értékét.

Az eleven, színes, hatalmas készütségű, kitűnő előadást zajos tapsok követték.

Élénk tetszésnyilvánítás tört fel az előadás alatt is egyes kitűnő megállapításúért az országos nevű előadónak. Többek között a gyáriparról szólva és arról a alaptörvényről, hogy az alsóbb néposztályok fokozatosan feljebb s feljebb jutnak, azt mondotta Hegedüs Lóránt: Egy ország vagy iparcikket visz ki, vagy embereket, ha van export, akkor nincs kivándorlás, ha nincs gyáripár, mely az exportot teremti, úgy van Amerikába vándorlás.

Az előadást városunk intelligenciájának legkiválóbbjai hallgatták végig.

A debreczeni Gyáriparosok közgyűlése.

A debreczeni gyáriparosok, mint a Gyáriparosok Országos Szövetségének fiókja, szerdán este öt órakor az Ipar-kamara kistermében tízezes fennállása alkalmából népes közgyűlést tartott, melyen Hegedüs Loránt dr. országgyűlési képviselő, a szövetség igazgatója is megjelent, hogy így a helybeli fiók működésének súlyát ezzel is emelje.

Szántó Győző, a debreceni fiók nagyerejű, kvalifikációs elnöke a közgyűlést következőkkel beszédrel nyitotta meg: Tisztelt közgyűlés! Igen tisztelt vendégünk! Azon hatalmas lendkerék, mely az ország energiáját az egyes termelési ágakra átvizsi, ismét egy évfordulót tett az idők végtelenségében.

Megújodva és megerősödve folyik tovább a munka, mert bárha kisebb és nagyobb válságai a politikai és gazdasági életnek természetlenül fogyasztják energiánkat, a kerék lendülőképessége önmagában is oly nagy, hogy a teljesítménynek megszakítása nincsen.

Ezt észleljük az egész országban és észleljük szeretett városunk fejlődésében is, mert iparosodásunk hatványakban halad előre. Gyárkérmények állanak őrt, városi periferiákon, a belső vonalokon pedig palatosorok, kupolák középítmények, mind-mind egységbe olvadva az egyetemi város nagyságáért.

A fejlődés törvénységének tudata tette már régen fiókunkat hívóvá a jövő iránt s ahol egy zsendülő hajtású észleltük a gyáripari kezdetnek, azt alkotásravágyó szeretettel ápoltuk.

Szövetségi központunk és nemes hatáságunk jóakarátával támogatva, intézményes keretek felállításán fáradoztunk az ipar befogadására.

Most midőn szövetségünk 10 éves fennállásának küszöbén fiókunk már mint erős szem áll meg az eredmények láncában, jól esik a multakra visszatérteni, a küzdelmes, kezdő évekhez. Azonban csüggedés sohasem fogott el, régi elősott papírosok rovaiból, lassan haladj, tovább és „sz” hányszor állták utját a haladásnak, türelmünk és szorgalmunk mindent legyőzött és már 50 fiókot sorakozik körülöttünk és fiókunk kulturintézőjévé vált városunknak.

Feladatunk azonban végtelen addig, míg kereskedelmi mérlegünk oly nagy passivitást mutat, mely a külföldi és osztrák gyártmányok beözönlése tatarjárásaként lepi el ezt az országot, sok, nagyon sok a mi tennivalónk.

Hálásan megköszönöm fiókunk közreműködő tagjainak tevékenységét és szövetségünk igazgatójának dr. Hegedüs Lorántnak ambícióra sarkaló szakadatlan tevékenységét. Ünnepeknél mindenkor az ő visszatérése városunk falai közé.

Ezután az elnök kijelenti, hogy a munkához építőbizottság már december 27-én megalakult s permanenciában van olyannyira, hogy országsszerte nagy érdeklődés nyilvánul aziránt s a vidéki fiókok is hasonló akcióra készülődnek, úgy hogy napról-napra érkeznek megkeresések, melyekben a terv ismertetését kérik.

Hegedüs Loránt dr. a maga részéről a legnagyobb elismeréssel adózik Szántó Győzőnek, aki megtalálta azt az utat, mely egyedül helyes megoldása a munkás ügynek. Ő már évtizedek óta foglalkozik szociálpolitikával s elmondhatja, hogy csak két módot ismer, mellyel a bajokat orvosolni lehet, ha a parasztnak földet, a munkásnak házat tudnak adni. Szántó Győző mindkét lehetőséget megoldotta a munkáskert és munkásházak tervével, melyek a küldönlőn is ismertebbé tették Debreczen város nevét, mint eddig egész multja alatt elérni sikerült.

A szövetség lépéseket tett a kormánytól, hogy a szubvenciók kiadásánál legyen figyelemmel a létesítendő bérházak arányára s ugyanazokban a kedvezményekben részesítse ezeket az építkezéseket, amikkel a mezőgazdasági családokat segízheti.

Szántó Győző elnök ismerteteti azokat a nehézségeket, melyek a jövőben a gyárokat, főleg a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat terhelni fogják.

Nagy elismeréssel adózik a szövetségnek, mely már

nagy előrelátással jön tagjai segítségére, amikor a központban adóügyi iskolát állít, mely mint a multban a vasuti díjszabási iroda, a jogos érdekeket megvédi. Indítványozza, hogy a központnak a közgyűlés bizalmat szavazzon. Egyhangul elfogadták.

Hegedüs Loránt dr. ismertetve aggodalmait, melyeket már a képviselőházban, mint a pénzügyi bizottság előadója is kifejezett. Az új adótörvény — ugymond — mai alakjában megrázkódtatás nélkül életbe nem léphet. Azt a kormányának módosítania kell és pedig úgy, hogy ha a progressivitás a jövedelmi adókba beviszi, ami szerint is okos, helyes dolog: a kereseti adó le kell szállítania, illetőleg azt más formában érintetlenül kell hagynia a javaslatnak. Iserni a kormány nehéz helyzetét, de hiszi, hogy ezek dacára is meg fogja találni a helyes utat, mely az idő rövidségénél fogva még rendelkezésre áll.

Az egyetemek felállításának alkalmából a gazdasági érdekek képviselői szóvá tették egy közgazdasági egyetem létesítésének szükségét is. Ez az egyetem Budapesten állítanak fel s annak gyors megvalósítása a közgazdasági élet fejlődésére messzikiható jelentőségű. A Szövetség az Omke és Omge-vel korlított siet ennek a nagy kérdésnek az elősegítésére s a költésvetési vita alkalmából a képviselőházban Károlyi Mihály grófit, a főrendiházban Chorin Ferencet kérte fel állásponjtának kifejtésére. Javaslja az elnökség, hogy ebből az alkalomból üdvözöljék a központot s fejezzék ki a fiók óhaját, hogy a közgazdasági egyetem felállítását mielőbb szükségesnek tartják s a szövetséget akciójában támogatják.

Szántó Győző elnök végül megköszöni Hegedüs Loránt dr.-nak, a Szövetség igazgatójának buzgó támogatását és megjelenését és a közgyűlést berekeszti.

Hírek.

— **Egy kis helyreigazítás.** A helyi lapok egyike a napokban azt írta, hogy a belügyminiszteriumban a városi ügyek sokáig hevernek elintézetlenül és hogy ezen kérdelmeskedés abban lelki magyarázatát, hogy Némethy Károly dr. államtitkár nem valami nagy jóakarattal kezeli városunk ügyeit. Kötelességünk az igazság érdekében kijelenteni legjobb helyről szerzett információk alapján, hogy ebben nagyon téved laptársunk, mert ha vannak is egyes folyó ügyeink, amelyeknek elintézése késik, azok nem a belügyminiszterium egyik államtitkáráról, vagyis Némethy Károly dr. urnál vannak, hanem más ügyosztályokban és más miniszteriumokban. Csak nemrég volt alkalma e sorok írójának az államtitkár urali beszélni, aki ugye en, mint más alkalommal a legnagyobb dicsérettel és jóakarattal emlékezett meg Debreczen város haladásáról és ügyeiről. Némethy Károly dr. államtitkár minden alkalommal megmutatta Debreczen s. kir. város iránt érdeklődését és ha vannak ügyeink, melyeknek elintézése, elbírálása vagy jóváhagyása késik, ezeknek oka előre nem látott akadályokból magyarázható ki.

— **A jog- és pénzügyi bizottságból.** A város jog- és pénzügyi bizottsága f. hónap 9-ikén tartott ülésében több tárgyat készített közgyűlés elé. A városi kocsisok fizetés javítását kérik; kérelmüket a bizottság azzal adta vissza a Tanácsnak, hogy a kocsisok javalmazásáról szóló kimutatást terjessze a bizottság elé. A mezőgazdasági gépgyár folyamodott a városhoz, hogy a villamosáramot 15 fillérért adja a város, valamint részesítse a vállalatot adó- és kövezetvám-mentességben. A bizottság nem döntött a kérelem felett, hanem felhívja a Tanácsot, hogy terjessze elő: milyen kedvezményeket szokott adni az ipartelepeknek. — Schaff János ombuds-járatra kért engedélyt oly vonalokon, mely nincs lekötve a villamos-

vasutnak. A bizottság a kérelmet pártolja. — A Tizenháromváros-utca lakói folyamodtak a várososhoz, hogy utcájuk nevét Szepességi-utca-ra változtathassák. A bizottság javasolja a kérelem teljesítését úgy azonban, hogy a jelző háztáblákat a háztulajdonosok maguk csináltassák. Az ottani mulatóház kitélepitésének kérdésében a bizottság akkor fog határozni, ha ezen mulatóhelyekre vonatkozó új szabályrendeletet a főkapitány előterjeszti. — A fogadó, vendéglő és kávéházi ipar gyakorlásául készített szabályrendelet-tervezetet tárgyalta ezután a bizottság, melyet néhány hozzászólás után elfogadott. Gozacs István megvételre ajánlotta Csokonai-u. 21. sz. házat; azonban oly árt kér érte, mely a mérnöki becslést messze túl haladja. A telekre városszabályozási okból szükség lévén, kisajátítás útján szerzi azt meg a város. Tabai Sándorné Boldogfalva-utca 16. sz. házának megvételére a jog- és pénzügyi bizottság az egységet ajánlja. Több apró tárgy után az ülést az elnök bezárta.

A városi adóhivatal ügyforgalma. A városi adóhivatal iktató könyve 1911. évben 26,011 iktató számmal zárult, ennyi ügy került elintézés alá. E számadat bizottsága, hogy az adóhivatal egyik legforgalmasabb ügyosztálya, a városnak, különösen ha tekintetbe vesszük azon körülményt is, hogy egy-egy iktató szám alatt sokszor 50—60—100 ügy is tárgyalatik, 1905. évben 13,800 ügy került elintézés alá, azóta az ügyforgalom megkétszereződött.

Rendőrsorozat. A törvényhatósági bizottság közgyűlés felemelte a rendőr létszámot. A rendőr szolgálatra alkalmas fiukat folyó hónap 9-ikén vették fel két havi próbaszolgálatra.

Áthelyezés és beosztások. Debreczen sz. kir. város polgármesterétől. 133—1912. eln. Az új szervezeti szabályzat szerint az ügyosztályokhoz a személyi beosztások folytatása. Határozat. A központi kézbesítési osztályt idáig vezetett Szabó Ferenc irnok az által, hogy ennek a vezetésére rendszeres tisztí állás szerveztetett s arra a főispán ur ő méltósága által Németh István nevezetelt ki — mentesülvén emez eddigi munkaköréből, ugyanőt beosztom a rendőri bejelentési hivatalhoz, honnan egyidejűleg Alföldi Mihály irnokot a városi tanácsi irodába osztom be a másolások teljesítésére, — míg Szabó Ferenc hova lendő beosztását a rendőrfőkapitány urnak engedem át; — a Kánya Lajos helyettes adóvégrehajtói teendőkre — 4659—1911. eln. sz. a. — áthelyezése folytán a rendőrségnél megüresedett helyre napdjási minőségben Majrabb Gyula díjnokot osztom be, s a büntetésézn behajtóvá megválasztott Kovács László volt díjnok, valamint a Németh István segéd-adókievöltő kinevezelt díjnok és a kézbesítési központi osztály vezetőjévé kinevezett Németh István díjnok helyére ifj. Nagy János díjnokot, kit 55—1912. eln. szám alatt vettem fel díjnokul, valamint Polonyi Andort és Ujhelyi Elemér díjnokokat osztom be. A közlevéltárban szolgáló Pál Péter díjnokot a tanácsi kiadó hivatalba helyezem át s helyére a közlevéltárba — addig, míg a levéltárnok kinevezése nem lesz, Orosz Endre irodatistét helyezem át. Az anyakönyvnel napdíjasként szolgáló, de pár hóval ez előtt irnokká választott Kiss Kálmán irnokot a városi mérnöki hivatalhoz osztom be, — ugyanőt Minóri Géza irnokot is meghagyván s a főmérnök urnak teszem kötelességévé kettőjükre vonatkozólag a munka beosztását. Az anyakönyvi hivatalhoz Kiss Kálmán helyére Szekeres József díjnokot rendelem ki. Az illeték nyilvántartói osztályba Szekeres díjnoknak onnan áthelyezése folytán a megírult

állásba Szőke János irnokot osztom be. Nagy István szállásbiztos egyelőre marad a katonai ügyosztályban. Miről a hivatalfőnök urakat és fent nevezeteket ezennel végzésileg értesitem. Debreczen, 1912. január 10. Kovács József, polgármester.

Felhívás. A cs. és kir. 39. hadkiegészítő parancsnokság 80. számú átirata szerint azon tartalékos tisztiek, hadapródok, vagy legénység, kik a folyó évben teljesítendő fegyvergyakorlatokat, mint tiszt, vagy altiszt kioldónc szolgálati minőségben saját gépkocsijukon, vagy motoros kerékpárjukon leszolgálni óhajtják I. évi február hó végéig a cs. és kir. 39. hadkiegészítő kerületi parancsnoksághoz Debreczenbe, akár írásban vagy személyesen bejelentethik. Ezen írásbeli, vagy szóbeli jelentésben kiemelőnd, hogy a gépkocsi vagy motor kerékpár milyen gyártmányu és ezeknek teljesítő képessége is kitüntetőnd és még az is megemlíendő, hogy a gépkocsi kezelő sofőr a hadseregnek vagy a honvédségnek a tartalékos tartozik-e? A gépkocsi avagy motor kerékpár és ezeknek felszerelése, továbbá a gépkocsi vezető szállítási és élelmezési költségeit a katonai kincstár viseli; a gépkocsi napi használatáért 30 és a motoros kerékpár napi használatáért 6 korona használati díj adatik.

Szabó hus behozatala. A városi tanács elhatározta a szeb hus behozatalt. E célból elfogadta a főkapitány idevonatkozó előterjesztését. A szállítási szerződés megkötésére a tanács Medgyaszay Miklós tanácsnokot és Reitz János főállatorvost küldö ki.

Á februári esküdtbírák. A debreczeni törvényszék mellett szervezett esküdtbírásg február havi ciklusán közreműködő polgárbírákat most sorolta ki a Hoffmann József kir. ítélőtáblai bíró elnöklete alatt ülésezett bizottság. Harminc rendes és tíz pótekküdt soroltak ki, névszerint: Rendes esküdték lettek: Bészler János kereskedő, Cseh Ferenc építész, Földvári Mór mechanikus, Frohner Béla birtokos, Gabányi Árpád szénkereskedő, Gaszner Géza takarékpénztári igazgató, Gál Ferenc birtokos, Hevesi Gyula gépkereskedő, Hüse János hentes, Kain József kereskedő, Kalászi Kálmán asztalos mester, Kónya Lajos szatócs, Kerékényi István cipész-mester, Kleinráth János nyug. főraktárnok, Kovács József szász-mester, Kovalovszky János kerékgyártó mester, László Zsigmond állatorvos, Lindenfeld Ignác mészáros mester, Liptai Miklós asztalos mester, Lovas Kálmán építő mester, Matenyi Károly nyug. máv. hivatalnok, May Andor gözmalmi igazgató, Nagy Gábor hentes mester, Nagy Imre tőkepezés, Nagy Zoltán dr. ügyvéd, ifj. Pálfi József bérő, Pásztor György kovács mester, Regési Nagy V. birtokos, Sági Béla bizt. hivatalnok és Tiszai Imre birtokos. Pótekküdték lettek: Ballay Béla dr. ügyvéd, Bernfeld Sámuel kereskedő, Fekete Kálmán kovács mester, Fogarasi György gazdálkodó, Freund Jenő dr. ügyvéd, Géber Mihály csizmadia, Gombos Ferenc hentes, Magyar János birtokos, Szabó Mihály szappanos és Tarján Leó dr. ügyvéd.

A gyufamonopólium sorsa. Abból az alkálomból, hogy 1912. január elsején Ausztriában élelbelépett és Magyarországon ez év július 1-én élelbelé a fehér foszfor eltiltásáról szóló törvény, több oldalról tárgyalják a gyufamonopólium kérdést és különféle nézetek kerülnek nyilvánosságra. Lapunkban még a nyár folyamán megirtuk, hogy mindkét állam illetékes miniszterei a legnagyobb nyomattékkal készülnek a gyujtomonopólium mielőbbi élelbeléptetésére és az előmunkálatok már annyira előre haladtak, hogy csupán egyes fontosabb irányelvekben való megállapodás volt szükséges. A nemrégiben megkezdett tárgyalások folyamán azonban oly mélyreható eltérések mutatkoztak, hogy a két kormány megbízottai kénytelenek voltak a további tárgyalást félbeszakítani és bizonytalan időre elodázní. Beavatott oldalról tudni vélik, hogy a tárgyalások megszakítása komolyabb jelentőségű, semmint első pillanattal látszik. Odanyilatkoz-

nak ugyanis, hogy az illetékes körökben annyira megváltozott a gyufamonopólium életbeletételéről szóló vélemény, hogy ma már inkább azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy miként lehetne ezt a kérdést egészen más mederbe terelni. Annál nagyobb feltűnést kelt ez az ügy az érdekelte iparos- és kereskedő körökben, mert biztosra vették, hogy a monopóliumról szóló törvény a fehér foszfor eltiltásáról szóló törvényvel egyidejűleg életbe fog lépni. Megjegyezzük, hogy ugy Ausztriában, mint nálunk, már teljesen befejezték az előmunkálatokat, most azonban állítólag az a késedelem az oka, hogy a két kormány nem tud megállapodni az egyedüriség formájában, vagyis abban, hogy üzemi társaság, avagy állami kezelés intézze a monopóliumot.

— **Be volt-e fűtve vagy sem?** Eperjes város tanácsának legutóbb tartott ülésén Krayzoll Aladár polgármester elnökölt. Az egyik tanácsos, Kribel Elek városi közigyám, felszólalt, hogy a terem nincs jól befűtve és oly hideg van, hogy nem lehet benne tárgyalni. A polgármester azt válaszolta, hogy a terem igenis be van fűtve és nincs hideg. E miatt oly éles szóváltás támadt a polgármester és a tanácsos között, hogy a polgármester felhívatta Saly Győző rendőrkapitányt és meghagyta neki, hogy Kribel tanácsost a teremből vezesse ki. Kribel vonakodott a termet elhagyni, hivatkozván arra, hogy neki joga van a teremben tartózkodni. A polgármester fenntartotta utasítását és a rendőrkapitány kénytelen volt a parancsot teljesíteni és Kribel tanácsost a terem elhagyására kényszeríteni. Az ügynek a fegyelmi hatóságnál lesz folytatása.

Árverési hirdetés.

A városi szegényháznál kiselejtezett pokrócok, csizmák, fehér- és ruhaneműek stb. a 22,151—1911. számú tanácsi hdtározat értelmében, folyó január hó 18-án délelőtt 9 órakor a számvétség közbejöttével, a szegényház telepén megtartandó árverésen el fognak adni.

Miről venni szándékozik ezennel értesítetnek.

Debrecen, 1912 január hó.

Kiss Lajos,
gondnok.

293—1912.

Szarvasmarha árverési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város törzsgyűléjéből eladásra kijelölt 9 drb bikának és 2 drb ökörnek a folyó 1912. évi január 15-iki debreczeni országos baromvásárban nyilvános árverésen eladása rendeltetvén el, értesítetnek a venni szándékozők, hogy az árverés a jelzett napon délelőtt 9 órakor az országos baromvásártérren fog megtartatni s azt megelőzőleg az eladásra kijelölt szarvasmarhák a város eprekerti telepén megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1912. évi január hó 8-án tartott üléséből.

Városi Gondcs.

22,543—1911.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város ugy a köztisztasági fuvarozást, mint a városi jeggyárban termelt jég szállítását a saját vállalatába vette át, minél fogva az alábbiakról értesítjük Debreczen sz. kir. város közönséget:

1. A jeggarak a következők:

- a) közvetlenül a gyártelepről a fél által elszállítva, legalább 13 tábla vételnél, táblánként 16 fillér.
- b) havi állandó vevőknek táblánként (házhoz szállítva) 22 fillér.
- c) alkalmi vevőknek táblánként (házhoz szállítva) 24 fillér.

A havi megrendelők jégutalványokat a vállalat városi irodájában (Csapó-utca 36. sz. alatt, telefon 481. szám); a nagyban vásárlók pedig a jeggyár telepén válthatnak.

2. A pőce anyag kifuzarozásának árszámbája:

- a) nappali munka hordónként 6 korona.
- b) éjjeli munka hordónként 10 korona.

Figyelmeztetjük és kérjük a közönséget, hogy a munka megrendelését a vállalat irodájában eszközölni sziveskedjenek.

Debreczen, 1912. évi január hó 1-én.

Debreczen sz. kir. város
köztisztasági és fuvarozási vállalata.

Alapítottott 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS » KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA. (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.